

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж2 195/21
16.4.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Снежане Живковић, председника већа, Милице Аксентијевић и Маје Чогурић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., ..., кога заступа Александра Смилевски, адвокат из Панчева, Жарка Зрењанина 3/2, против тужене ББ из ..., ..., коју заступају Предраг Басарић и Немања Марковић, адвокати из Панчева, Војводе Путника 2, ради измене одлуке о поверавању детета, одлучујући о жалби тужене, изјављеној против пресуде Основног суда у Панчеву П2 202/20 од 18.02.2021 године, у седници већа одржаној дана 16.4.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПОТВРЂУЈЕ СЕ пресуда Основног суда у Панчеву П2 202/20 од 18.02.2021. године у ставовима првом, другом, делу става трећег изреке којим је обавезана тужена ББ да на име свог доприноса за издржавање мал. ВВ плаћа износ од 10.000,00 динара месечно и то од 01. до 10. у месецу за текући месец, почев од 13.05.2020. године па убудуће, а заостале рате у року од 15 дана по пријему пресуде и то на руке оца детета АА, као и у ставу шестом изреке, и у том делу се жалба тужене ОДБИЈА као неоснована.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Основног суда у Панчеву П2 202/20 од 18.02.2021. године у преосталом делу става трећег изреке тако што се тужбени захтев тужиоца АА којим је тражио да се обавезе тужена ББ да на име доприноса за издржавање малолетног сина ВВ плаћа износ од 10.000,00 динара месечно и то од 01. до 10. у месецу за текући месец, почев од 24.04.2020. године до 12.05.2020. године, ОДБИЈА као неоснован.

Образложење

Првостепеном пресудом, ставом првим изреке, дете странака мал. ВВ рођен ... године, поверен је оцу – тужиоцу, на самостално вршење родитељског права, са адресом пребивалишта ..., ... Ставом другим изреке, уређен је начин одржавања личних односа између мал. деце странака ВВ и ГГ тако што ће викенде проводити заједно, сваког другог викенда од петка у 18,00 часова до недеље у 18,00 часова одлазити код мајке, односно оца, а осталим данима остваривати контакте у зависности од обавеза. Малолетна деца проводиће са мајком односно оцем половину летњих и зимских

распушта, сваки други државни и верски празник и сваки други рођендан. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да на име свог доприноса за издржавање малолетног сина ВВ плаћа месечни износ од 10.000,00 динара и то од 01. до 10. у месецу за текући месец, почев од 24.4.2020.године, а заостале рате у року од 15 дана по пријему преписа пресуде и то на руке оца детета ГГ. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужилац да на име свог доприноса за издржавање малолетног сина ГГ плаћа месечни износ од 10.000,00 динара, почев од 24.4.2020.године, а заостале рате у року од 15 дана по пријему пресуде, на рачун тужене, све док ова обавезе траје. Ставом петим изреке, констатовано је да се овом пресудом мења пресуда Основног суда у Панчеву П2 572/17 од 26.04.2018. године у ставовима другом, трећем, четвртном и петом изреке. Ставом шестим изреке одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Против наведене пресуде тужена је благовремено изјавила жалбу, из чије садржине произлази да пресуду побија у ставовима првом, другом, трећем, петом и шестом изреке, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешно утврђеног чињеничног стања. Жалбене разлоге је образложила и жалбене предлоге изнела.

Испитујући првостепену пресуду у границама овлашћења прописаним одредбама члана 386. ЗПП (“Службени гласник РС”, бр. 72/11, 49/13-одлука Уставног суда, 74/13-одлука Уставног суда, 55/14, 87/18 и 18/20), у вези са члановима 202.-207. Породичног закона - ПЗ, Апелациони суд у Београду је оценио да је жалба тужене неоснована.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачке 1, 2, 3, 5, 7. и 9. ЗПП, на које другостепени суд пази по службеној дужности, због којих би се побијана пресуда морала укинути. Супротно наводима жалбе, првостепени суд није учинио ни битну повреду одредаба парничног поступка прописану одредбом члана 374. став 1. ЗПП у вези са одредбама чланова 271. став 4. (очигледном грешком у писању у жалби означен као члан 274.) и 314. истог закона, јер је одбио предлог тужене за извођење доказа новим вештачењем које би обавио Институт за ментално здравље Београд, Комисија вештака специјалиста психологије и психијатрије о околности индукције ставова околине и постојања посебних околности које би указивале на постојање интереса малолетне деце да се раздвоје и једно буде поверено мајци, а друго оцу. Ово из разлога што је, и по мишљењу другостепеног суда, првостепени суд правилно одлучио када је предлог тужене за извођење доказа вештачењем Института за ментално здравље Београд о наведеним околностима одбио у складу са овлашћењем из члана 315. ЗПП, сматрајући да су све чињенице важне за одлучивање утврђене на основу налаза и мишљења специјалисте неуропсихијатрије и судске психијатрије прим. др Љиљане Михајловски, као и допунског налаза и исказа истог вештака.

Према утврђеном чињеничном стању, пресудом Основног суда у Панчеву П2 572/17 од 26.04.2018. године, разведен је брак парничних странака, деца парничних странака, мал. ВВ и ГГ су поверени мајци - туженој на самостално вршење родитељског права, одређено је пребивалиште мал. деце на адреси мајке ..., ..., уређен је начин одржавања личних односа деце са оцем – тужиоцем, који је обавезан да на име

свог дела доприноса за издржавање мал. ВВ плаћа месечни износ од 11.000,00 динара а за мал. ГГ 9.000,00 динара, почев од 9.2.2018.године, а све заостале рате одједном, са законском затезном каматом од доспелости све док обавеза траје по закону или не буде измењена новом судском одлуком. Тужилац је у тужби, поднетој у овој парници 13.5.2020. године, навео да су се од доношења првостепене пресуде промениле околности, јер је мал. ВВ, по сопственој намери и вољи, дана 24.4.2020.године прешао да живи код оца, о чему је тужилац обавестио Центар за социјални рад у Панчеву и о чему је мајка била упозната.

Из налаза и мишљења Центра за социјални рад “Солидарност” Панчево од 15.9.2020. године и од 7.12.2020.године и налаза и мишљења прим.др. Љиљане Михајловски, вештака за област неуропсихијатрије и судске психијатрије од 27.10.2020. године и од 12.1.2021.године, утврђено је да заједничка деца странака, мал. ВВ рођен ... године и мал. ГГ, рођен ...године, похађају пети, односно четврти, разред исте основне школе у ..., са врло добрим успехом, у чијој близини станују, играју се у школском дворишту и имају заједничке другове. Тужена ради као у Болници у Београду, живи као подстанар у ..., тренутно са мал. ГГ, а у старању о деци помажу јој родитељи. Тужилац је запослен у МУП РС ПУ ..., живи у породичној кући са партнерком ДД, у којој живи и његова мајка, али у одвојеном домаћинству, а од 24.4.2020.године са тужиоцем живи мал. ВВ, након догађаја у стану мајке, када се њен садашњи партнер ЋЋ негативно изразио о тужиоцу, што је засметало мал. ВВ. Имајући у виду капацитете за самостално вршење родитељског права, фактичко стање, структуре, релације, односе у новим породицама родитеља, развојне потребе деце, пол узраст и актуелну реалну ситуацију односа деце и родитеља, уз аутентичне потребе, мишљење и жеље мал. деце, у интересу је развојних потреба деце да се мајци повери мал. ГГ, а оцу мал. ВВ, на самостално вршење родитељског права, будући да њихови капацитети личности, професионалне обавезе, животне и породичне прилике у којима се актуелно налазе, нису довољни да мајка, односно, отац задовоље развојне потребе, односно, да се било којем родитељу повере оба детета на самостално вршење родитељског права. Малолетна деца проводиће викенде заједно, сваког другог викенда код мајке, тј. код оца од петка у 18,00 часова до недеље у 18,00 часова, а осталим данима у зависности од школских и ваншколских обавеза. У разговору са малолетним ВВ, који је обавио стручни тим Центра за социјални рад “Солидарност”, омогућени су услови да несметано изрази своју жељу и мишљење и пружене му све информације које су неопходне за формирање мишљења са којим родитељем жели да живи, имајући у виду да је у време разговора био у узрасту од 11 година, те да је психофизички зрео и способан да формира своје мишљење, без присуства родитеља, изјаснио се да жели да живи код оца, при чему није уочено да је инструментализован од стране родитеља. У конкретном случају, постоје посебне околности које доводе до раздвајања мал. деце, а то су да су деца на аутентичан начин, на основу искуства у породицама својих родитеља, износила своје доживљаје и мишљење, те је мал. ГГ испољио већу лојалност мајци без испољавања отпора у односу на оба родитеља, те би одвајање мал. ГГ од мајке било контрапродуктивно и не би било у интересу његових емоционалних развојних потреба. Са друге стране, мал. ВВ је јасно исказао свој аутентичан доживљај да се не осећа добро у кући мајке, да има негативна искуства, првенствено са партнером мајке, кога доживљава као угрожавајућег по личност оца, што за њега представља емоционалну повреду, као и са мајком, позивајући се на ситуацију када га

је закључала, директно је слао поруке мајци да не жели присуство партнера када је он у кући јер се лоше осећа, не жели да слуша када се прича лоше о његовом оцу, а мајка ништа није учинила да се те околности промене. Мал. ВВ се осећа добро код оца и његову партнерку доживљава на позитиван начин као особу која му помаже, гаји нескривену лојалност према оцу, који му је објект идентификације, што је очекивано с обзиром на пол и узраст детета. Из ових разлога не би било у интересу развојних потреба мал. деце да се њихови ставови не прихвате, посебно што се у претходном периоду показало да и у таквим околностима адекватно функционишу, да су њихове релације унутар сиблинг субсистема добре и да њихови сусрети указују да емоционални развој иде у жељеном правцу. Притисак на мал. ВВ, да против његове жеље и мишљења, његов боравак буде код мајке био би против његових развојних потреба и то би у емоционалном смислу доживео на трауматичан начин, и однос са мајком не би могао да се побољша на тај начин.

Наведено чињенично стање првостепени суд је утврдио на основу изведених писмених доказа, исказа тужиоца и тужене, саслушаних као парничних странака, чије исказе је прихватио, као и на основу налаза и мишљења прим. др Љиљане Михајловски, вештака за област неуропсихијатрије и судске психијатрије, допунског налаза и мишљења истог вештака, те исказа вештака саслушаног на рочишту, као и налаза и стручних мишљења органа старатељства Центра за социјални рад "Солидарност" Панчево, које је у потпуности прихватио.

Све чињенице битне за одлучивање о тужбеном захтеву тужиоца, првостепени суд је поуздано и потпуно утврдио на основу изведених доказа које је правилно ценио у смислу одредбе члана 8. ЗПП. Жалбом тужене, у којој нису истицане нове чињенице, нити предлагани нови докази у смислу члана 372. став 1. ЗПП, правилност утврђеног чињеничног стања није доведена у сумњу.

На поуздано и потпуно утврђено чињенично стање првостепени суд је правилно применио материјално право, одредбе чланова 6, 61, 77, 78. и 266. став 1. ПЗ, када је закључио да су испуњени услови за измену пресуде Основног суда у Панчеву П2 572/17 од 26.04.2018. године, у делу којим је одлучено о поверавању мал. ВВ и измену одлуке о самосталном вршењу родитељског права, моделу одржавања личних односа мал. деце и родитеља и издржавању, јер су се након њеног доношења промениле околности које оправдавају њену измену. Одредбом члана 270. ПЗ предвиђено је да је пре него што се донесе одлука о заштити права детета или о вршењу, односно лишењу родитељског права, суд дужан да затражи налаз и стручно мишљење од органа старатељства, породичног саветовалишта или друге установе специјализоване за посредовање у породичним односима. Имајући у виду цитирану законску одредбу, као и чињеницу да суд не располаже стручним знањем које је потребно да би се разјасниле и утврдиле све чињенице које су од значаја за измену одлуке о самосталном вршењу родитељског права, и измену одлуке о одржавању личних односа мал. детета са родитељем са којим не живи, првостепени суд је правилно поступио када је ради утврђења тих околности затражио мишљење надлежног органа старатељства. Према стручном мишљењу Центра за социјални рад "Солидарност" Панчево, и мишљењу вештака прим. др. Љиљане Михајловски, који су дати на основу свих запажања, опсервације, релације родитељ - дете, саветодавног рада, стекли су се услови за измену

одлуке о самосталном вршењу родитељског права, и за измену начина одржавања личних односа, на начин одређен у ставовима првом и другом изреке првостепене пресуде, које је суд у потпуности прихватио као поуздане и на којима је засновао своју одлуку.

Неосновани су наводи жалбе тужене да првостепени суд није правилно утврдио чињенично стање, као и да је неправилно прихватио налаз и мишљење вештака прим.др. Љиљане Михајловски, те којима се оспорава правилност првостепене пресуде. Првостепени суд је правилно разјаснио све битне чињенице и утврдио на основу стручног мишљења органа старатељства и мишљења прим. др Љиљане Михајловски, да су се од доношења раније одлуке промениле околности које оправдавају измену одлуке и поверавање мал. ВВ тужиоцу на самостално вршење родитељског права, при чему је правилно и потпуно ценио породичне прилике странака, капацитете личности, животне и породичне прилике у којима се актуелно налазе и социјалну подршку коју имају, као и узраст мал. деце и њихове развојне потребе. Није спорно да су обе странке подобне за вршење родитељског права, и родитељски капацитети обе странке су правилно процењени, а на исти начин је то учињено са интересима малолетне деце и њиховим мишљењем које је узето у обзир и, уз вођење рачуна о свим другим околностима, способности родитеља да задовоље њихове потребе, али и однос деце према садашњим партнерима родитеља. Суд је приликом одлучивања водио рачуна о најбољем интересу деце при чему је узео у обзир аутентично дата мишљења малолетне деце, посебно мал. ВВ, који је психофизички зрео, у узрасту у коме је способан да формира своје мишљење, и који је јасно и недвосмислено изразио жељу и вољу да живи код оца.

Тужена у жалби понавља наводе које је изнела у поднесцима и на рочиштима у првостепеном поступку, у погледу поступка приликом испитивања и прегледа мал. деце од стране вештака прим.др. Љиљане Михајловски и пред органом старатељства, уз изражавање сумње да деци није пружена могућност да се изјасне да ли желе да живе заједно. Мишљење деце, које је утврђено пред органом старатељства и од стране вештака током првостепеног поступка, није доведено у сумњу наводима тужене, нити су постојали разлози који би код првостепеног суда изазвали сумњу да није веродостојно или да је прибављено на незаконит начин. На изнете наводе тужене, вештак прим. др Љиљана Михајловски, детаљно се изјаснила, како у допунском налазу и мишљењу од 12.1.2021.године, тако и у исказу датом на рочишту 18.2.2021. године. Суд је у потпуности прихватио исказ наведеног вештака, будући да је дат од стране стручног и непристрасног лица у свему према правилима струке, а изнети наводи жалбе тужене су били предмет правилне оцене првостепеног суда, па их другостепени суд поново посебно не образлаже.

Супротно наводима жалбе тужене, у конкретном случају утврђено је постојање посебних околности које оправдавају да се малолетна деца раздвоје и да се тужиоцу повери мал. ВВ, а да мал. ГГ. остане поверен тужиљи на самостално вршење родитељског права. Управо постојање исказаног отпора мал. ВВ према садашњем партнеру мајке, који се не региструје код мал ГГ, те аутентичан доживљај мал. ВВ да се не осећа добро у кући мајке уз постојање негативних искустава, која проузрокују емоционалну повреду, представљају посебне околности које оправдавају донету одлуку

суда, а све имајући у виду интерес и развојне потребе мал. детета. Чињеница да је за браћу најбоље да одрастају заједно, у истој породици, не може у сваком конкретном случају бити од пресудног значаја, имајући у виду и појединачни најбољи интерес сваког малолетног детета с обзиром на његов узраст и развојне потребе које су њиме условљене и које због тога свеобухватније може да задовољи један родитељ, који је за дете календарског узраста у коме је мал. ВВ, отац као истополни родитељ, у односу на кога се идентификује и према коме испољава нескривену лојалност.

Такође, по оцени Апелационог суда у Београду, одређени модел виђања како деце међусобно тако и деце са родитељем са којим не живи, је оптималан и доприноси успостављању односа поверења и сигурности између мал.деце и родитеља. Оцењено је да овакав модел поверавања малолетне деце неће утицати на близак и топао однос који несумњиво постоји између браће, који адекватно функционишу у оваквим околностима и у претходном периоду од годину дана од када не живе у истом породичном домаћинству, те да су њихове релације унутар сиблинг субсистема добре и њихови сусрети указују да емоционални развој иде у жељеном правцу. Одржавање блиских односа браће, као и побољшању односа мал. ВВ са мајком, који је нарушен, у циљу превазилажења отпора мал. ВВ према њој и партнеру и успостављања квалитетнијег односа, највише могу допринети сами родитељи, првенствено бољим разумевањем емоционалних потреба и интереса малолетне деце и превазилажењем сопствених незадовољстава проистеклих из прекинутог партнерског односа, те омогућавањем да деца више времена проводе заједно, као и са сваким родитељем, што представља и право и дужност родитеља према члану 70. ПЗ да са дететом развијају однос заснован на љубави, поверењу и узајамном поштовању. Са друге стране, најбољи интерес детета је увек приоритет када се одлучује о заштити права и интереса детета, а цени се према околностима сваког посебног случаја, који је првостепени суд у конкретној ситуацији, супротно наводима жалбе тужене, правилно оценио и своју одлуку образложио аргументованим разлозима које у свему прихвата другостепени суд. Поред тога, одлука о начину одржавања личних односа мал. детета и родитеља који не врши родитељско право подложна је измени уколико одређени модел више не буде у интересу мал. детета, или уколико друге околности налажу потребу измене постојеће одлуке.

Првостепени суд је правилно одлучио ставом трећим изреке побијане пресуде којим је обавезао тужену да доприноси издржавању малолетног ВВ који је поверен на самостално вршење родитељског права оцу, износом од 10.000,00 динара месечно почев од 13.05.2020. године, као дана подношења тужбе па убудуће, позивајући се на одредбу члана 78. ПЗ, при чему је у смислу одредбе члана 160. истог закона ценио потребе малолетног ВВ, за које међу парничним странкама није спорно да износе 10.000,00 динара, као и минималну суму издржавања која је у време пресуђења износила 27.046,00 динара, а тужена у жалби овакву одлуку не побија навођењем конкретних разлога.

Приликом одлучивања о законитости и правилности првостепене пресуде, другостепени суд је ценио и остале наводе жалбе тужене, али их сходно члану 396. став 1. ЗПП, није посебно образлагао, јер не могу довести до другачије одлуке у овој парници.

Из наведених разлога, Апелациони суд у Београду је применом одредбе члана 390. ЗПП у вези са одредбом члана 202. ПЗ одбио жалбу тужене и првостепену пресуду потврдио као у ставу првом изреке ове пресуде.

Међутим, обавезујући тужену да издржавање за мал. ВВ плаћа почев од 24.04.2020. године, првостепени суд је неправилно применио материјално право, на чију правилну примену другостепени суд пази по службеној дужности. Наиме, како издржавање припада издржаваном лицу од дана подношења тужбе, која је у овој парници поднета 13.05.2020. године, то је Апелациони суд у Београду преиначио првостепену пресуду у преосталом делу става трећег изреке тако што је захтев тужиоца за издржавање малолетног ВВ почев од 24.04.2020. године до 12. 05.2020. године, одбио као неоснован, и применом одредбе члана 394. тачка 4. ЗПП у вези са одредбом члана 202. ПЗ, одлучио као у ставу другом изреке ове пресуде.

Потврђена је, применом одредбе члана 401. тачка 2. ЗПП, и одлука о трошковима парничног поступка, садржана у ставу шестом изреке првостепене пресуде, јер је донета сагласно одредби члана 207. ПЗ.

Председник већа-судија
Снежана Живковић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић